

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนใน สถานศึกษา ในเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้าน การกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ ส่วนด้านการสร้างแรง บันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ภายในโรงเรียน และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ ส่วนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) ร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.994 + 0.304 X_3 + 0.256 X_1 + 0.191 X_4$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.367 X_3 + 0.281 X_1 + 0.203 X_4$$

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tot}) เท่ากับ 0.804 ประสิทธิภาพในการทำนาย คิดเป็นร้อยละ 64.60 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 0.151

การอภิปราย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยการเข้ารับการอบรมหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารองค์กร สามารถจูงใจบุคคลอื่นให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีระบบ ค่านิยม และอุดมการณ์ในการทำงานที่เข้มแข็ง เป็นผู้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และแรงจูงใจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของครู ให้รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน เป็นผู้มีความสามารถในการชักนำโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม เกิดความรู้สึกภูมิใจ ยอมรับและศรัทธา ให้ความไว้วางใจในตัวผู้นำ จนส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในตัวผู้ตามให้มีความพยายาม มีความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุผล โดยผู้นำสามารถใช้อำนาจ และอิทธิพลเพื่อเปลี่ยนแปลงให้ผู้ตามเกิดการรับรู้ตระหนักในความสำคัญ และคุณค่าของตนเอง สามารถโน้มน้าวจิตใจ

ของผู้ตามให้ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตนเอง ยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) และเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ตามเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งปัจจุบันแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแบสและอโวลีโอ (Bass and Avolio) ยังคงได้รับการยอมรับโดยมีการศึกษาและขยายแนวคิดเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพงศ์ คล้ายไธทอง (2547 : 90-92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายด้าน โดยภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าในตนเองและทำงานเพื่อคนอื่น แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในการทำงานของตนเองทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา เกิดความภาคภูมิใจและให้ความไว้วางใจในความสามารถของผู้บริหาร อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบมุ่งประสงค์ มองการณ์ไกลเห็นภาพอนาคตชัดเจน สามารถถ่ายทอดให้ผู้ร่วมงานรับรู้ได้ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานโดยสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้ร่วมงานทั้งคุณธรรมจริยธรรม และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปกครองผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาคและเห็นคุณค่า ผู้บริหารพร้อมเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่เดิม พร้อมรับฟังและพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่คาดไว้ จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีค่าอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสราญรัตน์ จันทะมล (2548 : 49-50) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าอยู่ในระดับมากกว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชา มีเพียร (2552 : 135) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าอยู่ในระดับมากกว่าเช่นกัน ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าอยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญแก่ผู้ร่วมงาน โดยการกระตุ้นจิตใจ สร้างความเชื่อมั่นและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งพัฒนาผู้ร่วมงานเป็น

รายบุคคลให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของตน ผู้บริหารให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของร่วมงานทำให้ร่วมงานสนใจในการพัฒนาจุดเด่นของตนเอง ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กันใหม่ ๆ และปฏิบัติหน้าที่ต่อร่วมงานทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน สำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจที่มีค่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันแต่เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนผู้ร่วมงานได้คิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการใหม่ ๆ โดยผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงานว่าปัญหาทุกอย่างมีวิธีแก้ไข ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความตระหนักในปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เห็นความสามารถของตนเองและเห็นความสำคัญของการอุทิศตนในการทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพงศ์ คล้ายไยทอง (2547 : 90-92) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันได้มีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการตรวจสอบที่ชัดเจน เป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ซึ่งโรงเรียนต้องถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 5 ปีต่อครั้ง ทำให้โรงเรียนต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อีกทั้งการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันจะมุ่งเน้นไปที่ผลผลิต คือ ให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแสดงความสามารถในการกระตุ้น จูงใจให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง พัฒนางานที่ทำ มีความคิดสร้างสรรค์ ความพึงพอใจให้ครูทุ่มเทงาน เพื่อคุณภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานอย่างเต็มกำลัง ตามความรู้ ความสามารถ และจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ สอนศิริ (2550 : 97) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนคาทอลิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 เป็นรายด้าน พบว่า ระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถใน

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลจนมีระดับคุณภาพงานในระดับมาก เข้าใจหลักการ แนวคิดในการร่วมกันจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการที่จะพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติในอนาคตโดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ได้มีความรู้ ความสามารถตามจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีการพัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นประชาชนที่มีคุณภาพสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 4) ดังนั้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้เป็นไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น จนเป็นที่ยอมรับของสังคมและหน่วยงานภายนอก จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประสิทธิผลของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอำภา ปิยาภิรมย์ (2549 : 77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มี 3 ด้าน คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.804 มีประสิทธิภาพในการทำนายได้ร้อยละ 64.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการกระจายอำนาจ รวมถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการใน 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 31 - 32) คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพ การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ สถานศึกษาจึงมีอำนาจในการพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานแกนกลาง ซึ่งการดำเนินการต่างๆ จะไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในกระบวนการจัดการสอนและการเรียน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้และเป็นนักวิชาการ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอด เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และความชำนาญในการมองเห็นภาพรวมของหน่วยงานย่อยตามโครงสร้างขององค์กร มีความสามารถในการประสานงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีความสามารถในการวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ มีการกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์เพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม อันส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2546 อ้างถึงใน ศักดิ์ศรี สนจิตร, 2549 : 58) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรรู้จักการกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และขอบเขตของงาน สามารถวิเคราะห์งานของตน วินิจฉัยการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน รู้ถึงความต้องการของชุมชน มีความรู้เรื่องหลักสูตรทุกระดับชั้นในสถานศึกษาของตน และสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ สอนศิริ (2550 : 97) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัลสุรียา กรรณสูตร (2552 : 104-107) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แต่จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าการสร้างแรงบันดาลใจมีความสัมพันธ์กับการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับสูง แสดงว่า การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์กันทางอ้อมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา แต่การส่งผลไม่เด่นชัดในภาพรวมของประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ต่อผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ สามารถปลูกเร้า

ด้านอารมณ์ จิตใจ ให้ผู้ร่วมงานได้ตระหนักในการกิจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีเจตคติที่ดี มีขวัญ กำลังใจ กระตือรือร้นและอุทิศตนในการปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจที่จะประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับยุกต์ (Yukl, 2002 อ้างถึงใน อุษณีย์ มงคลพิทักษ์สุข, 2551 : 242) ได้ให้เหตุผลว่า การสร้างแรงบันดาลใจจะกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการทำงานเพื่อกลุ่ม และเชื่อมั่นในความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยที่อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรรักษาคุณลักษณะที่ดีนี้ไว้ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม การเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และการปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ในส่วนของด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงแบบการบริหาร เช่น ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกร่วมกันในการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน สร้างเจตคติที่ดี และการมองโลกในแง่บวกให้แก่ผู้ร่วมงาน เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยที่อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองในการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา เช่น พัฒนาด้านการเรียนการสอน โดยปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาด้านความประพฤติของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมสร้างเสริมวินัย และประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นประจำทุกวัน รวมถึงการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียนของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป ในส่วนของด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือในสถานศึกษาในการ

คัดเลือกเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น พัฒนาความรู้ความสามารถในการนำหลักสูตรแกนกลางมาปรับใช้ให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา พัฒนาทักษะการจัดกระบวนการเรียนการสอนตลอดจนหลักการประเมินผู้เรียนให้กับครูผู้สอน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษา ผู้สนับสนุนการศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี ควรนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้อไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดต่อไป เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพของงานเป็นที่ประจักษ์ ก็จะทำให้สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานั้นมีคุณภาพและมาตรฐานเป็นยอมรับ สร้างความมั่นใจให้กับประชาชนที่จะส่งบุตรหลานให้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จากทฤษฎีอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบแปลงรูป เพื่อให้ได้องค์ความรู้เพิ่มเติมต่อไป

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีอย่างเหมาะสมต่อไป